

Fiskeridirektoratet
postmottak@fiskeridir.no

Vår dato: 28.02.2025
Deres dato: 17.01.2025
Vår referanse: OMB/DØ
Deres referanse: 24/3516-7

Høringsvar NHO Reiseliv - forslag til forvaltningstiltak i turistfiske

NHO Reiseliv viser til Fiskeridirektoratets (FDIR) høring av forslag til forvaltningstiltak i turistfisket som kan være aktuelle med sikte på en innføring allerede 1. april 2025 og vi takker for muligheten til å komme med innspill.

NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3 700 medlemsbedrifter. Vi har over 90 medlemsbedrifter som driver med turistfiske, og som vil bli direkte berørt av forslagene.

NHO Reiseliv har følgende hovedmomenter til høringsnotatet:

- Havfisketurismebedriftene har de siste årene fått økt betydning for sysselsetting, verdiskaping og infrastrukturtilbud som kommunikasjon, skoler og barnehager mange steder langs vår langstrakte kyst.
- NHO Reiseliv og våre medlemmer er skuffet og overrasket over forslagene som foreligger. Både omfanget av forslagene og den hastige innføringen vil ha umiddelbare negative konsekvenser for en rekke etablerte og levedyktige aktører.
- NHO Reiselivs medlemmer har lenge vært pådrivere for gode reguleringer og kontroll av turistfisket i Norge. De er positive til forbedringer på ett utvalg områder som beskrives nedenfor, men sterkt kritiske til andre tiltak.
- Det faller uheldig ut at det mangler konsekvensutredninger rundt forslagene som FDIR fremmer, og konsekvensene for bedriftene er svært overfladisk behandlet i høringsnotatet.
- Forslaget om endring i utførsel fra 2 ganger 18 kg fisk til to ganger 10 kg, vil bety tapte inntekter og i verste fall fremtidige nedleggelse av turistfiskebedrifter. NHO Reiseliv er imot dette.
- Om kvoten skal reduseres, mener NHO Reiseliv sekundært at en naturlig løsning i tillegg til å begrense kvoten til to ganger 10 kg årlig, er også å tillate 18 kg én gang i året, da dette ikke vil øke uttaket av mengden fisk.
- Tiltakene vil i henhold til uttalelser fra Tolletaten trolig ikke redusere omfanget av smugling. De som først og fremst rammes er etablerte bedrifter.
- For å styrke omdømmet til seriøse turistfiskebedrifter og som en fremtidig bærekraftig bransje må man nå også vie oppmerksomheten mot kriminell aktivitet

som skjer langs kysten. Dette betyr at det må settes inn nødvendige kontrollressurser. Bransjen ber om intensivert kontroll på anlegg og sjøen. Her ber vi igjen om at registeret til fiskeridirektoratet ryddes opp, slik at ikke alle bare kan registrere seg som turistbedrift innenfor havfiske.

- Regelendringene bør uansett hvordan de til slutt innrettes gjøres gjeldende fra 2026 og ikke 2025.

Kommentarer til hvert enkelt forslag.

1) Kommentar til forslag om at utførselskvoten reduseres fra 18 til 10 kg fisk/fiskevarer to ganger pr. år

Forslaget om endring i utførsel fra 2 ganger 18 kg fisk til to ganger 10 kg, vil bety tapte inntekter og i verste fall fremtidige nedleggelse av turistfiskebedrifter. NHO Reiselivs primære posisjon er derfor å advare mot å innføre denne regelendringen.

Sekundært mener NHO Reiseliv at det som et minimum bør være mulig å endre til mulig utførsel 18 kg en gang eller 10 kg to ganger. Dette innebærer at mengden fisk utført ikke øker, men altså blir enten 18 eller 20 (to ganger 10) kilo. Dette vil også gjøre at mange av de bedriftene som i dag har fått varslet kanselleringer allikevel vil få besøk av gjester som har booket for 2025.

NHO Reiseliv reagerer på at høringsnotatet både har en mangelfull omtale og mangelfull utredning av konsekvensene

FDIR skriver at “en iverksettelse av forslaget om å redusere utførselskvoten vil kunne medføre at turister med et ønske om mest mulig utførsel av fisk ikke lenger vil oppleve turistfiske i Norge som like attraktivt, og dermed kunne medføre et bortfall av visse typer gjester hos virksomhetene.” NHO Reiseliv reagerer på at konsekvensene for bedriftene er såpass kort omtalt og at konsekvensene overhodet ikke er utredet. Fiskeridirektoratet bruker et veldig usikkert og bagatelliserende språk om en helt reell problemstilling: flere av reiselivsbedriftenes kunder vil med disse reglene ikke komme. Det vil for flere levedyktige bedrifter innebære at det ikke lenger er grunnlag for drift.

I rapporten til FDIR som er grunnlaget for høringen, skrives det at “ved ulike besøk hos turistfiskevirksomheter har arbeidsgruppen også mottatt innspill om at mange av gjestene ikke er spesielt opptatt av utførselskvotens størrelse.” Men dette er ikke en holdbar vitenskapelig undersøkelse, og man angir heller ingen prosentandel som hevder dette vs. andelen som vil mene det motsatte. Et stort flertall av våre medlemsbedrifter melder at gjestene vil vegre seg fra å komme om kvoten blir såpass redusert som ned til 10 kg.

Det handler ikke om “mest mulig utførsel av fisk” for de besøkende. De som ønsker å utføre mest mulig fisk velger å overse lover og regler. For våre bedrifters gjester handler det om å ha en god opplevelse hvor man på slutten av uken kan ta med seg 18 kg fisk. De skal ikke ta med seg mer, og de som forsøker å ta med seg mer enn 18 kg, får klar beskjed om at dette ikke er lovlig av våre medlemmer. Medlemmer har og fortalt at forekommer

dette, ringer de Tolletaten og varsler. Et flertall av gjestene til våre bedrifter kommer en gang i året. Grensen er i dag satt til 18 kg, altså en standardisert fiskekasse. Kan man virkelig si at dette er gjester som er opptatt av “mest mulig utførsel av fisk” når grensen er så tydelig som den er i dag? Ville ikke en rekke andre tiltak, som nasjonal godkjenningsordning av turistfiskebedrifter og digitalt fiskekort være betydelig mer treffsikre for å stoppe de gjester som er opptatt av “mest mulig utførsel av fisk”?

Videre skriver Fiskeridirektoratet at det likevel vurderer “forslaget som viktig for å signalisere tydelig at turistfiske i utgangspunktet ikke skal baseres på et mengdefiske, men heller et fiske hvor opplevelsen av fisket står i sentrum.” Dette skriver Fiskeridirektoratet om et forslag som har seks ukers høringsfrist og deretter kun fire uker til forespeilet implementering. De fleste av våre bedrifter har alt booket inn gjestene for sesongen 2025, og flere har alt bookinger for 2026. Om man ønsker å sende et signal, er det naturlig å la mottakeren få tid til å reagere og tilpasse seg. Det gjør ikke Fiskeridirektoratet med det forslaget og de frister som nå foreligger.

Hvem rammer man med forslagene?

Bakgrunnen for forslagene kan vi lese i høringsnotatet på side 3:

Arbeidsgruppen vurderer at det er et godt grunnlag for fisketurisme som næring langs norskekysten, også dersom denne baseres på opplevelsesturisme. Næringen har vokst betydelig over tid, samtidig som det finnes lite kunnskap om beskatningstrykket fra turistfisket på lokale og regionale bestander av blant annet kysttorsk, uer, kveite og steinbit. Det er derfor behov for bedre oversikt over uttaket og reguleringstiltak som sikrer at høstingskraftige bestander opprettholdes, noe næringen selv vil være tjent med over tid. De marine ressursene tåler ikke ubegrenset beskatning, og for kystnære bestander er det også viktig å unngå lokal utfisking. Det er fiskeriforvaltningens ansvar å ha en mest mulig kunnskapsbasert forvaltning som sikrer høstingskraftige bestander over tid. (våre uthevninger)

FDIR mener at det er godt grunnlag for fisketurisme som næring, også om den baseres på opplevelse. Men man presenterer ingen utredning eller analyse av markedet for å dekke opp under denne påstanden. Hverken NHO Reiseliv eller noen andre har noen utredning over hvordan man skal legge om havfiskerier til å bli rent opplevelsesbasert uten uttak av fisk over landegrensene. En slik omlegging vil også kreve betydelig med tid, investeringer og nye markeder, og lar seg ikke gjøre midt i en sesong.

Det var i 2019 1550 årsverk knyttet til havfisketurisme i Norge. 800 av årsverkene knytter seg til direkte sysselsettingseffekter i havfisketurismebedriftene. Det estimeres at ringvirkningene fra næringen gir en verdiskaping på mer enn 1,4 milliarder kroner. Menon har også sett på ringvirkningene i forhold til næringens ressursuttak, og setter dette tallet i forhold til det korresponderende forholdstallet fra tradisjonelt næringsfiske.

Sammenlignet med tradisjonelt næringsfiske er effektene mellom 20-30 ganger større når vi vektet ringvirkningene på det estimerte ressursuttaket.

Tallene tilsier at vi bør satse på bærekraftig havfisketurisme hvor regler følges, hvor vi går mer aktivt inn for å stoppe smugling og annen miljøkriminalitet. Som samfunn må vi bruke ressursene på den måten som gir størst verdiskaping. I stedet fremmer her FDIR forslag som ilegger bedriftene økte administrative byrder og kostnader, samtidig som man reduserer konkurranseevnen og mister kundegrunnlaget.

At det er “behov for bedre oversikt over uttaket og reguleringstiltak som sikrer at høstingskraftige bestander opprettholdes” er NHO Reiseliv enige i. Men spørsmålet er da om en reduksjon i en allerede ganske begrenset kvote er det mest treffsikre virkemiddelet? I en sak på NRK 5.2.2025 sier Tolletaten at “Vi har sett at regelverket har blitt endret flere ganger, men vi ser ikke at vi beslaglegger mindre fisk for hver endring (...) forslagene neppe vil stoppe det de opplever som omfattende smugling av fisk fra norske fjorder. “Turistfiske har vært regulert i 20 år, og i alle disse årene har vi beslaglagt mellom 7 og 11 tonn fisk”, sier regiondirektør for Tolletaten i Nord-Norge, Tom Olsen til NRK¹. NHO Reiseliv deler Tolletatens oppfatning om at det ikke kvotereduksjon som er egnet virkemiddel mot smugling.

Kvotene er blitt betydelig redusert de siste årene. Tabellen under viser utviklingen.

Årstall	Kvote	Total mengde tillatt per kalenderår
2006	15 kg per 24 timer	5475 kg (15*365)
2018	20 kg per uke	1040 kg (20*52)
2021	18 kg to ganger årlig	36 kg (18*2)

Fra 2018 til 2021 er altså kvoten blitt redusert med 96.5 %. Denne kvoten vil man så igjen nå redusere med 44.4 %, samtidig som Tolletaten sier det ikke vil ha effekt på smuglingen. NHO Reiseliv mener at i stedet for å stadig redusere kvoten til gjestene, bør myndighetene se etter tiltak som gjør det lettere å kontrollere smuglere samtidig som man bygger opp under en bærekraftig og levedyktig turistfiskeriering.

NHO Reiseliv mener at tiltakene knyttet til daglig rapportering, standardisert utførselsdokumentasjon og evt. innfrysingsforbud for turister som ikke er på registrerte fiskebedrifter er en mer naturlig vei å gå. Dette vil gjøre det enklere å kontrollere av gjester.

Forslag om godkjenningssordning, fiskekort og bortfall av frivillig registrering har også tidligere blitt løftet frem flere ganger som tiltak for å bygge opp under lovlydige bedrifter og seriøse gjester. Med digitalt fiskekort vil man også ha mulighet for betydelig bedre kontroll og oversikt over gjestenes antall besøk og at kvoten på 2 utførsler årlig

¹ <https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/regjeringen-varlser-nye-innstramminger-for-turistfiskerne-1.17219048>

overholdes². Det er svært beklagelig at FDIR velger å avvente med disse forslagene, mens man i første omgang starter, med svært kort varsel, ved å innføre en reduksjon i kvoten som har potensielt store negative konsekvenser for den seriøse delen av bransjen.

Angående frivillig registrering i FDIR, så er antallet nå i 2025 oppe i over 2120 registrerte turistfiskebedrifter i Norge. Til sammenlikning har kystfylkene fra Agder og til og med Finnmark i 2022 2332 registrerte overnattingsbedrifter³. Dette er en sterk indikator på at det er altfor enkelt å få tilgang på rettigheten som registrert bedrift. NHO Reiseliv mener derfor at det er på høy tid å fjerne adgangen til frivillig registrering og samtidig komme i gang med godkjenningsordning.

NHO Reiseliv minner om at da kvoten ble redusert fra 20 kg i uken til 18 kg to ganger årlig ble endringsforslagene sendt på høring i januar 2020 og først iverksatt fra 1.1.2021. Med andre ord fikk både markedet og bedriftene god tid til å forberede seg og tilpasse seg. Slik bør det være også nå. Forutsigbarhet og tilpasning er ikke mindre viktig denne gangen.

Dersom Fiskeridirektoratet (og til slutt Fiskeridepartementet) velger å gå videre med alle forslagene slik de foreligger, bør utførselskvoten helt åpenbart økes tilbake igjen til to ganger 18 kg når ordninger med fiskekort og godkjenningsordning kommer på plass.

2) Kommentar til innføring av en aldersgrense på 12 år for rett til utførselskvote.

NHO Reiseliv støtter i utgangspunktet denne endringen. Grensen kunne fortsatt vært satt noe lavere slik at for eksempel en ti-åring som er glad i å fiske kunne få tatt med seg noe fisk ut. Dette vil også gi bedriftene en større markedsføringsmulighet overfor familier, som har god betalingssevne og et høyere forbruk i Norge. Eventuelt kunne man vurdert en mindre kvote for barn mellom 8 og 12 år.

3) Kommentar til innføring av et generelt innfrysingsforbud for personer som ikke er bosatt i Norge, med unntak for gjester ved registrert turistfiskevirksomhet – som vil kunne fryse inn et kvantum som samsvarer med utførselskvoten.

NHO Reiseliv støtter dette forslaget. Som nevnt over, er dette et mye mer treffsikkert tiltak rette mot smuglere og andre enn det å redusere kvoten til personer som er på registrerte bedrifter. Innfrost fisk skal være tydelig merket med eier og fiskeslag.

NHO Reiseliv har lenge, med medlemmenes støtte, tatt til orde for økte bøtesatser for dem som smugler. Det er gode grunner til å øke disse ytterligere for å avskrekke folk fra å smugle fisk. Sammen med et innfrysingsforbud, vil dette gjøre at kontrollen med miljøkriminaliteten blir enklere.

² Vi minner om at to utførsler ofte innebærer at gjestene er på to ulike bedrifter. Vi forventer ikke at det er bedriftene som skal kontrollere antall besøk, heller at dette gjøres digitalt via en fiskekort-ordning.

³ <https://www.ssb.no/statbank/table/12937/>

4) Kommentar til forbud mot innfrysing og utførsel av skjell og skalldyr.

NHO Reiseliv støtter dette forslaget.

5) Kommentar til forslag om at rapporteringskravet innskjerpes, ved at det endres fra «løpende» til «daglig» rapportering av fangst.

Forslaget innebærer at bedriftene må forberede gjesten på dette, både før ankomst og under oppholdet, da dette vil være en ny praksis. Kontrollmyndighetene må også ha forståelse for at regelverket er strammet inn raskt og kan være vanskelig å etterleve korrekt og umiddelbart. Et nytt regelverk som er raskt innført krever med andre ord god informasjon fra myndighetene og gode systemer for rapportering.

Flere av NHO Reiselivs medlemmer er tvilende til at dagens rapporteringssystemer er tilstrekkelig oppdatert for en slik løsning, og at det derfor må utvikles standardiserte rapporteringsløsninger om dette skal komme på plass. Det vil også innebære betydelig økte administrative kostnader for bedriftene om de skal kontrollere daglig at alle gjestene rapporterer inn til dem for så rapportere videre. Derfor må dette kunne gjøres enkelt og digitalt.

At FDIR legger til grunn at det er usikkerhet og misforståelser rundt rapporteringskravet, tilsier at dette bør være en del av en fremtidig godkjenningsordning hvor bedriftene erklærer at de har forstått og forplikter seg til å følge regelverket.

6) Kommentar til forslaget om at det innføres krav til standardisert utførselsdokumentasjon, og i tilfeller hvor gjester bryter regelverket skal virksomhetene nekte utstedelse av utførselsdokumentasjon

NHO Reiseliv støtter dette, noe våre medlemmer også har etterlyst i mange år, i likhet med standardiserte og godkjente innfrysingskasser som kan plomberes.

Dette må være klart fra det tidspunkt den endrede forskriften blir iverksatt.

FDIR skriver:

Standardisert utførseldokumentasjon innebærer nye krav som vil kunne medføre noe utviklingsarbeid hos leverandører av fagsystemer for fangstrapportering i turistfiske. Fiskeridirektoratet kan alt i alt ikke se at forslagene vil innebære konsekvenser som er uforholdsmessig byrdefulle for næringen, ettersom gjeldende plikter allerede innebærer et arbeid med oppfølging overfor gjestene.

NHO Reiseliv vil påpeke at kravet om standardisert utførseldokumentasjon kommer fra myndighetene med en tydelig oversikt over hvilket innhold denne skal ha. NHO Reiseliv mener derfor at det er myndighetene som skal ta kostnaden ved å utvikle en mal for denne dokumentasjonen.

Vi minner igjen om behovet for veiledning og informasjon, og at kontrollmyndighetene må også ha forståelse for at regelverket er strammet inn raskt og kan være vanskelig å etterleve korrekt og umiddelbart. Et nytt regelverk som er raskt innført krever med andre ord god informasjon fra myndighetene og gode systemer for rapportering.

NHO Reiseliv savner en tydeligere beskrivelse av hvor ansvaret til bedriften slutter og hvor ansvaret til gjesten begynner. Flere av bedriftene er bekymret for at de nå blir pålagt å opptre som kontrollerende myndighet (eller "politi" som de selv sier) og at de risikerer gebyr og straff hvis de ikke gjør det. NHO Reiseliv etterlyser derfor både klarere grensdragninger mellom bedrift og gjest samt anbefalinger fra myndighetene om hva bedriftene skal gjøre om de ser at gjester ikke følger regelverket. Det bør avklares

- Hvem som skal få overtredelsesgebyret?
- Hva skal bedriftene gjøre om gjestene ikke følger regelverket?
- Hvor langt skal bedriftenes kontroller gå?
- Er bedriftene ansvarlig hvis gjestene i skjul fisker, fryser inn og tar med seg mer enn kvoten?
- Er bedriften ansvarlig dersom en havfisketurist med utførselsdokumentasjon tilegner seg fisk etter at han har forlatt bedriften?

Om administrative byrder og kostnader

Reguleringen som foreslås øker de administrative byrdene på reiselivsbedriftene. NHO Reiseliv minner om teksten fra Veikart for reiselivsnæringen i 2024: "Som i andre næringer kan lønnsomheten i reiselivet også økes ved mer effektiv forretningsdrift i de enkelte virksomhetene. Regjeringen vil legge til rette for dette blant annet ved å gi bedriftene en enklere hverdag med redusert administrativ byrde.⁴" Regjeringen har også satt et mål om å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og innrapporteringsplikter med 11 milliarder kroner innen 2025⁵. Forslaget som foreligger, er dessverre et klart brudd med regjeringens planer for enklere hverdag for bedriftene.

At FDIR skriver at det alt i alt ikke kan "se at forslagene vil innebære konsekvenser som er uforholdsmessig byrdefulle for næringen, ettersom gjeldende plikter allerede innebærer et arbeid med oppfølging overfor gjestene" viser igjen at FDIR ikke har satt seg godt nok inn i konsekvensene dette vil ha for bedriftene. Man kan ikke bare ansette flere eller øke tidsbruken på enkelte oppgaver uten at det har økonomiske konsekvenser.

Det er godt dokumentert at reiselivets driftsmargin er godt under hva som er gjennomsnittet for norsk næringsliv⁶. Siste beregning fra Menon på oppdrag fra NHO Reiseliv oktober 2024 viser en gjennomsnittlig driftsmargin i overnattingsbransjen på 3,6 %. De aller fleste av turistfiskebedriftene er også registrerte overnattingsbedrifter med få ansatte, lav driftsmargin og sterkt sesongpreg.

I høringsnotat til forslag om besøksbidrag, skriver Næringsdepartementet at "Den relativt sett lave lønnsomheten innenfor overnattingsbransjen skyldes blant annet sterk priskonkurransen i det globale reiselivsmarkedet, at næringen er arbeidsintensiv med begrensede skaleringsmuligheter og at mange bedrifter har store sesongvariasjoner der

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veikart-for-reiselivsnaringen/id3024789/>

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vil-spare-naringslivet-for-11-milliarder-kroner/id2903889/>

⁶ <https://www.nhoreiseliv.no/tall-og-fakta/tall-og-fakta-om-norsk-reiseliv/#lonnsomhet>

inntjeningen i hovedsak skjer i hovedsesongen, mens de faste kostnadene løper gjennom hele året." Dette er også en presis beskrivelse av turistfiskebedriftene. Å forverre rammebetingelsene for turistfiskebedriftene vil ha negativ påvirkning på driftsmarginen

NHO Reiseliv bemerker samtidig at de fleste av turistfiskebedriftene står i fare for å bli ilagt overnattingsavgift om regjeringens forslag til besøksbidrag går igjennom. Et forslag som vil ytterligere svekke konkurransevnen. Vi viser i den anledning til vårt høringsvar i saken om besøksbidrag⁷.

NHO Reiseliv er glade for at fiskeriministeren mener at turistfisket "bidrar til viktige arbeidsplasser og verdiskaping langs kysten. Vi må derfor legge til rette for at denne bransjen kan holde fram innenfor bærekraftige rammer."⁸ Vårt klare ønske er at FDIR og ansvarlig statsråd lytter til næringen og innfører tiltak som ikke straffer etablerte og levedyktige bedrifter unødige, men heller ser på de mest effektive tiltakene for få bukt med smugling og miljøkriminalitet.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Adm.dir. NHO Reiseliv

Ole Michael Bjørndal
Fagdirektør næringspolitikk

⁷ <https://www.nhoreiseliv.no/vi-mener/barekraftig-reiseliv/turistskatt/dokument/forslag-besoksbidrag/>

⁸ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qnid=100440>